

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Podľa § 4 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov *obec pri výkone samosprávy najmä (...) vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev (...).*

Podľa čl. 68 Ústavy SR *vo veciach územnej samosprávy a na zabezpečenie úloh vyplývajúcich pre samosprávu zo zákona môže obec a vyšší územný celok vydávať všeobecne záväzné nariadenia.*

Podľa § 4 ods. 5 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. *obec vo veciach územnej samosprávy môže ustanoviť nariadením iné podrobnosti ako v písmene a).*

Podľa § 2b ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. *verejné priestranstvo je ulica, námestie, park, trhovisko a iný priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý bez ohľadu na vlastnícke vzťahy slúži na všeobecné užívanie, ak osobitný zákon neustanovuje inak.*

Podľa § 8 ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb. *majetok obce, ktorý slúži na verejné účely (najmä pre miestne komunikácie a iné verejné priestranstvá), je verejne prístupný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila.*

Mesto Košice vstupuje do vzťahov týkajúcich sa miestnych komunikácií (príp. aj iných verejných priestranstiev) vo viacerých rovinách – jednak ako správny orgán (najmä v rámci preneseného výkonu štátnej správy), jednak ako správca resp. vlastník (subjekt nakladajúci so svojím majetkom – v rámci výkonu samosprávy). Základné rozdiely v týchto rovinách sú znázornené v nasledovnej schéme:

	<i>činnosť obce (mesta) v rámci preneseného výkonu štátnej správy</i>	<i>činnosť obce (mesta) v rámci výkonu samosprávy</i>
<i>základné vymedzenie činnosti</i>	rozhodovacia činnosť správneho orgánu najmä o: - určení používania dopravných značiek - povolení vyhradených parkovísk - povolení zvláštneho užívania - správnych deliktov a priestupkov (porov. § 3 ods. 2 a 7 cestného zákona)	realizácia a údržba miestnych komunikácií zimná údržba (resp. správa miestnych komunikácií vo všeobecnosti)
<i>možnosť prijať VZN</i>	NIE (absentuje zákonné splnomocnenie v zmysle čl. 71 ods. 2 Ústavy SR)	ÁNO (kompetencia vyplýva priamo z čl. 68 Ústavy SR)
<i>možnosť preniesť kompetenciu na MČ</i>	NIE (zákon č. 401/1990 Zb. o meste Košice umožňuje v štatúte preniesť len samosprávne pôsobnosti)	ÁNO
<i>možnosť delegovať úlohy na vlastné zriadené organizácie</i>	NIE (kompetenciu správneho orgánu nemožno delegovať)	ÁNO

Cestný zákon v § 3 ods. 7 explicitne ustanovuje, že obec, t. j. aj mesto Košice (ako **správny orgán**) rozhoduje o určení používania dopravných značiek, dopravných zariadení a o povolení vyhradených parkovísk na základe stanoviska správcu pozemnej (t. j. miestnej) komunikácie.

Správcom miestnych komunikácií (v podmienkach mesta Košice) môže byť:

- samotné mesto,
- mestská organizácia,
- mestská časť.

Podľa Štatútu mesta Košice mesto zabezpečuje správu miestnych komunikácií v tzv. veľkých mestských častiach (okrem Sídlička KVP) a v ostatných mestských častiach len miestne komunikácie, po ktorých vedie trasa MHD.

Správu časti miestnych komunikácie mimo pôsobnosti mesta zabezpečujú mestské časti (Sídličko KVP a tzv. malé mestské časti).

Cestný zákon predpokladá (ako vyplýva z vyššie uvedeného citovaného ust. § 3 ods. 7), že do procesu rozhodovania správneho orgánu vstupuje aj správca miestnej komunikácie, ktoré dáva stanovisko. Máme za to, že konanie mesta Košice (resp. mestskej časti) ako správcu pri vymedzovaní stanoviska pre správny orgán možno subsumovať pod výkon samosprávy (t. j. nejde o prenesený výkon štátnej správy).

So zreteľom na cit. ust. čl. 68 Ústavy SR a ustanovenia zákona č. 369/1990 Zb. možno výkon samosprávy (aj v rovine vydávania stanovísk) podrobnejšie upraviť vo VZN.

Cieľom nového VZN je úprava niektorých procesov, ku ktorým dochádza v rámci výkonu správy miestnych komunikácií a iných verejných priestranstiev, najmä čo sa týka tzv. osobitného užívania (t. j. nie všeobecného užívania, ako je vymedzené v § 8 ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb.).

Táto problematika bola dosiaľ čiastočne upravená v pôvodných VZN mesta Košice, a to:

1. VZN č. 5 o státi, parkovaní a oznamovaní opustených vozidiel na území mesta Košice (z roku 1996 v znení dvoch zmien z rokov 1997 a 2007),
2. VZN č. 13 o vydávaní povolení na zvláštne užívanie komunikácií a s tým súvisiacimi výkopovými prácami na cestách I., II., III. triedy a na miestnych komunikáciách na území mesta Košice (z roku 1993), a
3. VZN č. 30 o zriaďovaní, správe, odstraňovaní zastávok a prístreškov hromadnej dopravy osôb v meste Košice (z roku 1996).

Uvedené VZN však z veľkej časti obsahujú obsolétne, zastaralé resp. neaktuálne ustanovenia, ktoré už boli preklenuté mnohými legislatívnymi zmenami, najmä v rámci cestného zákona, zákona o cestnej doprave či zákona o správnych poplatkoch. Preto novým VZN sa navrhuje zrušenie týchto starých VZN.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že niektoré aspekty správy miestnych komunikácií resp. verejných priestranstiev vo všeobecnosti – najmä na úseku čistoty a verejného poriadku (t. j. nie v rámci tzv. osobitného užívania), sú predmetom úpravy osobitného VZN mesta Košice č. 78 o čistote a verejnom poriadku.

Pri riešení osobitného (t. j. nie všeobecného) užívania miestnych komunikácií sa osobitná pozornosť venuje téme vyhradeného parkovania. Aj keď – ako už bolo uvedené vyššie – rozhodovanie o vyhradení parkovacích miest je preneseným výkonom štátnej správy, príslušný správny orgán vychádza zo stanoviska správcu. V tomto smere VZN predstavuje rámec, akým spôsobom by mal správca pri koncipovaní svojho stanoviska „rozmýšľať“.

Za najväčšie problémy pri vyhradenom parkovaní možno považovať:

- mimoriadne veľký dopyt po vyhradených parkovacích miestach a s tým spojená zahltenosť žiadosťami (osobitne z prostredia osôb s ŤZP, pre ktorých je vyhradené parkovanie

v súčasnosti bezplatné – oslobodené od dani za užívaní verejného priestranstva) – tu si treba uvedomiť aj hodnotu tohto nefinančného benefitu: zatiaľ čo poplatok (resp. daň) mimo regulovanej zóny plateného parkovania predstavuje sumu 500-600 € ročne, v platenej zóne to predstavuje až 1000-1500 € ročne; a záujemcov neubúda (vzhľadom na veľký dopyt a nízku ponuku viacerí záujemci sú ochotní platiť aj viac ako ustanovujú daňové predpisy mesta Košice);

- vysoký počet reálne vyhradených parkovacích miest, čo sťažuje parkovanie ostatným obyvateľom.

Pritom z koncepcií riešenia statickej dopravy a rezidentského parkovania (ktoré sú v tejto časti obdobné naprieč všetkými väčšími mestami nielen na Slovensku) vyplýva, že parkovacie miesto vyhradené pre konkrétne EČV je z veľkej časti v priebehu dňa prázdne (podľa koncepcie pre mesto Košice vypracovanej v roku 2013 ich užívatelia v reálnom čase využívajú v priemere na 30 %).

V tomto smere sa navrhuje ustanovenie ako hlavného princípu, že parkovacie miesta sa zásadne nevyhradujú s výnimkou vyhradenia všeobecných parkovacích miest pre ŤZP (t. j. nie na konkrétne EČV). Aj keď vo veľmi výnimočných prípadoch možno pripustiť odchýlky od tohto hlavného princípu, malo by ísť len o ojedinelé prípady.

Osobitná časť

K § 1

Predmetom nariadenia je podrobnejšie vymedzenie výkonu správy miestnych komunikácií a iných verejných priestranstiev zo strany mesta Košice v rámci realizácie samosprávnej kompetencie. Explicitne sa ustanovuje, že nariadením nie je dotknutá kompetencia mesta resp. iných správnych orgánov v rámci preneseného výkonu štátnej správy.

Zároveň sa výslovne ustanovuje, že nariadenie sa vzťahuje len na miestne komunikácie, resp. iné verejné priestranstvá pod patronátom mesta. V prípade správy vykonávanej mestskými časťami (na základe prenesenia kompetencie v Štatúte mesta Košice) sú tieto oprávnené ustanoviť si vlastné podrobnosti o výkone správy.

K § 2

Účelom VZN je ustanovenie rámcových postupov správcu miestnych komunikácií a iných verejných priestranstiev pri osobitnom užívaní (t. j. nie všeobecnom užívaní, ako je vymedzené § 8 ods. 5 zákona č. 369/1990 Zb.).

K § 3

Definujú sa pojmy používané v nariadení. Správcom okrem mesta môže byť aj právnická osoba založená alebo zriadená mestom Košice. Oproti verzii návrhu VZN predloženého do mestskej rady sa vo verzii predloženej do mestského zastupiteľstva (ako aj na pripomienkovanie verejnosti) opravila malá nesprávnosť v písm. c) – pred slovo „komunikácie“ bolo vložené slovo „pozemnej“.

K § 4

V rámci problematiky osobitného užívania miestnych komunikácií sa dôležitá pozornosť upriamuje na vyhradzovanie parkovacích miest. Všeobecným zámerom spracovateľov návrhu VZN je v čo najväčšej miere priblížiť sa k eliminovaniu vyhradených parkovacích miest na konkrétne EČV (vrátane ŤZP miest na EČV). Na druhej strane je s tým spojená povinnosť

správca zabezpečiť potrebný počet všeobecných ŤZP miest v súlade s § 58 ods. 2 vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002 Z. z.: *na vyznačenej pozemnej, nadzemnej a podzemnej odstavnej a parkovacej ploche pre osobné motorové vozidlá musia byť vyhradené 4 % stojísk, najmenej však jedno stojisko, pre vozidlo osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie (...).*

Len vo veľmi výnimočných prípadoch (ak by bolo obmedzenie neprimerane prísne, z dôvodu hodného osobitného zreteľa alebo ak je to nevyhnutné z dôvodu výkonu činnosti iných orgánov verejnej moci) môže správca výnimočne vydať súhlas s vyhradením parkovacieho miesta, pričom celkový počet vyhradených miest v danej lokalite nemôže presiahnuť 10 % zo všetkých parkovacích miest; na vydanie súhlasu s vyhradením parkovacieho miesta nie je právny nárok. V počte 10 % sú však započítané aj min. 4 % parkovacích miest určených pre ŤZP.

Z praktických dôvodov sa ustanovuje, že osadzovanie (a odstraňovanie) dopravného značenia zabezpečuje správca; v prípade, že ide o vyhradenie v prospech tretej osoby, táto znáša s tým spojené náklady.

K § 5

Navrhované ustanovenie o „prekážajúcich veciach“ nadväzuje na zákaz, ktorý bol ustanovený v § 3 ods. 1 VZN č. 5.

Pri posudzovaní, či navrhovaná legislatívna úprava vo VZN nekoliduje so zákonnou úpravou odstraňovania tzv. autovrakov podľa zákona o odpadoch, spracovatelia materiálu dospeli k záveru, že navrhované ustanovenie možno subsumovať pod výkon samosprávy a nijakým spôsobom sa neneguje postup podľa zákona o odpadoch (pripúšťame však, že táto hranica nie je celkom zreteľná, z čoho môžu prameniť aj odlišné právne názory).

Vychádzame pritom z nasledovných skutočností:

- Podľa § 67 ods. 1 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov *držiteľ vozidla je povinný*

a) zabezpečiť na vlastné náklady odstránenie vozidla z miesta, na ktorom poškodzuje alebo ohrozuje životné prostredie alebo narušuje estetický vzhľad obce či osobitne chránenej časti prírody a krajiny,

b) umiestniť a uchovávať vozidlo tak, aby nepoškodzovalo alebo neohrozovalo životné prostredie, aby sa zachoval estetický vzhľad obce alebo osobitne chránenej časti prírody a krajiny.

Ak držiteľ uvedenú povinnosť nesplní, zákon o odpadoch v nasledovných odsekoch § 67 určuje postup, kto iný (namiesto držiteľa) má pristúpiť k odstráneniu vozidla a jeho umiestneniu na určené parkovisko. Okrem toho zákon ustanovuje postup, ktorým môže vlastníctvo k vozidlu nadobudnúť štát, resp. je vozidlo vyhlásené za „staré vozidlo“.

- Na druhej strane, v rámci VZN sa rieši (s poukázaním na výkon samosprávnej pôsobnosti a s tým spätou možnosťou prijať VZN na základe čl. 58 Ústavy SR) len otázka prekážok na miestnej komunikácii, ktorá bráni alebo sťažuje všeobecné užívanie miestnej komunikácie – žiadnym spôsobom sa nerieši estetické hľadisko ani ohrozenie životného prostredia (t. j. ide o iné dôvody ako definuje zákon o odpadoch). Vo všeobecnosti platí, že správca zodpovedá za stav a „prevádzkyschopnosť“ miestnej komunikácie. Nazdávame sa, že pri takomto pohľade ide o legitímne právo správcu viesť primerane a relatívne rýchlo reagovať na jestvujúce prekážky na miestnej komunikácii v rámci výkonu správy. Premiestnením prekážajúcej veci vôbec nezanikajú povinnosti vlastníka takejto veci podľa

osobitných predpisov; zároveň však správca musí postupovať tak, aby práva a oprávnené záujmy vlastníka veci boli dotknuté len v nevyhnutnej miere potrebnej na efektívny a účelný výkon správcovskej funkcie.

K § 6

V predmetnom ustanovení sa premietli aktualizované ustanovenia zo súčasného VZN č. 13. Upravuje sa rámcový postup v prípade osobitného užívania za účelom realizácie prekopávok miestnej komunikácie.

K § 7

Pri osobitnom užívaní iných verejných priestranstiev sa postupuje obdobne ako pri osobitnom užívaní miestnej komunikácie. Jediným podstatnejším rozdielom je skutočnosť, že na osobitné užívanie iného verejného priestranstva (ktoré nie je miestnou komunikáciou) sa v zásade nevyžaduje rozhodnutie mesta ako správneho orgánu o povolení zvláštneho užívania podľa § 8 cestného zákona.

K § 8

Súčasťou pojmu „iné verejné priestranstvo“ je aj verejná zeleň. Vzhľadom na špecifický charakter verejného statku („majetku mesta“), ktorým je verejná zeleň, sa javí ako vhodné vo vzťahu ku nej upraviť osobitné ustanovenia (týkajúce sa inštitútu osobitného užívania).

K § 9

Explicitne sa ustanovuje možnosť správcu dohodnúť s oprávnenou osobou (resp. so žiadateľom o osobitné užívanie verejného priestranstva) v zmluve podrobnejšie podmienky osobitného užívania.

K § 10

V prechodnom ustanovení sa ukladá správcovi iniciovať návrh na zrušenie vyhradených parkovacích miest (najmä na EČV) tak, aby sa naplnil jeden z hlavných princípov VZN (uvedený v § 4 ods. 2 a 3).

K § 11

Okrem zrušenia VZN č. 5 a č. 13 (ktorých myšlienky sa v aktualizovanej podobe premietli do niektorých ustanovení nového VZN) sa navrhuje „bez náhrady“ zrušiť VZN č. 30 o zriaďovaní, správe, odstraňovaní zastávok a prístreškov hromadnej dopravy osôb v meste Košice. Celá problematika zastávok MHD (resp. v autobusovej doprave vo všeobecnosti) je komplexne upravená v § 23 zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov.

K § 12

Vzhľadom na väčší rozsah upravovanej sféry vzťahov na úseku správy miestnych komunikácií sa navrhuje účinnosť nariadenia cca dva mesiace od predpokladaného rokovania MZ o návrhu VZN.

Košice 10. 6. 2020

Spracovali: referát právny a legislatívny
referát parkovania
referát dopravy